

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta susikannan hoitosuunnitelmaksi

64/11.00.00/2019

Maakuntahallitus 23.08.2019 § 126*Taustaa*

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Etelä-Karjalan liitolta lausuntoa luonnoksesta susikannan hoitosuunnitelmaksi. Hoitosuunnitelman on tarkoitus olla Suomen susikannan ja suteen liittyvien konfliktien hallinnan työkalu ja keskeinen väline susipolitiikan toteuttamisessa.

Hoitosuunnitelmalla pyritään sovittamaan yhteen yhtäältä susireviireillä asuvien ja toimivien kansalaisten tarpeet sekä toisaalta susikannan suojelun tarpeet. Suunnitelmalla vastataan myös Suomea koskeviin kansainvälisiin velvoitteisiin. Kyse on susikannan kannanhoidosta laajasti ymmärrettyinä.

Suomen susikannan ensimmäinen hoitosuunnitelma vahvistettiin vuonna 2005 vastauksena EU:n komission valvontamenettelyyn. Susikanta lähti kasvuun hoitosuunnitelmanprosessin aikana ja saavutti nykyaikaisen huippunsa vuonna 2007, jolloin vähimmäiskanta-arvio oli 270–300 yksilöä. Tämän jälkeen susikanta alkoi pienentyä, vähimmäiskanta-arvion ollen pienimmillään vuoden 2013 kanta-arviossa 120–135 yksilöä. Kannanlaskun keskeisimpänä syynä on pidetty susien laitonta tappamista. Kanta kääntyi sittemmin nousuun, sillä hallinnon toimesta kiristettiin lainsäädäntöä ja tehostettiin valvontatoimenpiteitä.

Kesäkuussa 2019 Luonnonvarakeskus arvioi Suomessa ja Suomen ja Venäjän välisellä raja-alueella olevien susilaumojen yhteismääräksi 24 susilaumaa. Susien kokonaismäärän arvioitiin olleen maaliskuussa 2019 185 - 205 sutta. Kanta oli vajaan kymmenyksen suurempi kuin samaan aikaan vuonna 2018 (165 - 190 yksilöä). Kun Suomen susikannan painopiste oli vuonna 2018 siirtynyt kanta-arvion mukaan itäisestä Suomesta läntiseen Suomeen, niin vuoden 2019 kanta-arviossa susikanta oli jakaantunut tasaisemmin itäisen ja läntisen Suomen välillä. Muutosta susikannassa tapahtuu vuosittain siis monella tavalla.

Hoitosuunnitelman päivytystä varten maa- ja metsätalousministeriö asetti valmisteluryhmän ja ohjausryhmän. Valmisteluryhmän tehtävänä oli arvioida voimassa olevan hoitosuunnitelman muutostarpeet ja tehdä ohjausryhmälle esityksiä uusista toimenpiteistä sekä muutoksista olemassa oleviin toimenpiteisiin. Ohjausryhmän tehtävänä

oli ohjata valmisteluryhmän työtä sekä vahvistaa maa- ja metsätalousministeriölle esitettävät muutokset hoitosuunnitelman toimenpiteisiin.

Valmisteluun sisältyi seitsemän alueellisten riistaneuvostojen kanssa järjestettyä ylimaakunnallista sidosryhmätilaisuutta, joissa oli työpajoja. Eri puolilla Suomea järjestetyissä tilaisuuksissa käsiteltiin kunkin maakunnan erityiskysymyksiä ja yhteisesti seuraavia teemoja: 1) uhkaa aiheuttavan suden määritelmä, 2) susien sietäminen, 3) koiravahinkojen estäminen ja 4) poro- ja kotieläinvahinkojen estäminen.

Suomen susikannan hoitosuunnitelman päivystyksen pohjana on vuonna 2015 vahvistettu susikannan hoitosuunnitelma. Vuoden 2015 hoitosuunnitelman toimenpiteet pohjautuivat pitkälti kansalaisten tuottamiin perusteltuihin näkemyksiin kannanhoidosta. Tässä hoitosuunnitelmassa vuoden 2015 hoitosuunnitelman toimenpiteitä on muokattu valmisteluryhmässä erityisesti maakuntakierroksesta esille nousseista tarpeista. Lisäksi susireviirialueiden yhteistyöryhmille lähetetyllä kyselyllä kartoitettiin reviiiryhteistyöryhmien jäsenten näkemyksiä toimivista toimenpiteistä ja niiden kehittämistarpeista sekä näkemyksiä työryhmien toiminnan kehittämiseksi.

Tätä hoitosuunnitelmaa varten ei tuotettu uutta taustajulkaisua. Olennaiset vuoden 2015 hoitosuunnitelmaa taustoittaneet tekijät ovat edelleen ajankohtaisia, joten tämänkin hoitosuunnitelman taustana toimii vuoden 2015 hoitosuunnitelman julkaisu.

Pienin elinvoimainen kanta

Pienin elinvoimainen susikanta on vähintään 25 lisääntyvää paria. Lisääntyviksi pareiksi lasketaan sellaiset parit, joilla on vuotta nuorempia jälkeläisiä. Suomen ja Venäjän välisen valtakunnan rajan molemmilla puolilla elävistä lisääntyvistä pareista puolet lasketaan osaksi Suomen susikantaa. Laumojen määrää ja susikannan sekä laumojen elinvoimaisuutta arvioidaan vuosittain Luonnonvarakeskuksen suorittaman kanta-arvion avulla.

Pienin elinvoimainen susikanta on hoitosuunnitelman välitavoite, jonka avulla pyritään luomaan pohjaa susikannan sietämisen kautta susikannan hyväksyttävyydelle, jotta luontodirektiivissä asetettu suotuisa suojelutaso voidaan saavuttaa.

Suotuisa suojelutaso

Suotuisa suojelutaso saavutetaan Suomessa edistämällä ensin susikannan sietämistä ja luomalla pohjaa susikannan hyväksyttävyydelle laajalla toimenpidekokonaisuudella, mutta myös varmistamalla

Suomen susikannan yhteydet Skandinavian susipopulaatioon sekä Luoteis-Venäjän susipopulaatioon.

Suomi on tavoitellut suotuisaa suojelutasoa joko tiukan suojelun keinoin tai sallimalla suhteellisen vapaan metsästyksen. Kumpikaan keino ei ole osoittautunut onnistuneeksi. Tämä hoitosuunnitelma lähtee siitä, että susikannan suojelu onnistuu vain, jos susien kanssa samalla alueella asuvien ja toimivien ihmisten huolet ja tarpeet otetaan kannanhallinnassa huomioon ja puututaan susien laittomaan tappamiseen tehokkaasti.

Tämä kuitenkin edellyttää lisäksi toimenpiteitä suden sietämisen edistämiseksi, vahingon korvauksia, viestintää sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla sallimaa suden metsästystä siten, että se ei estä susikannan suotuisan suojelutason saavuttamista koskevan tavoitteen saavuttamista eikä vaaranna pienimmän elinvoimaisen susikannan ylläpitämistä.

Valmistelija: Matti Vaittinen, puh: +358 40 139 0173

Ehdotus:

Etelä-Karjalan maakuntahallitus katsoo, että kannanhoitosuunnitelman luonnoksessa on ymmärretty se keskeinen seikka, että suden suojeluun ja konfliktien hallintaan liittyy niin sosiaalisen järjestelmän kuin ekologisen järjestelmän välinen vuorovaikutus, kestävää kannanhoidoa ei voida toteuttaa ainoastaan sosiaalisin tai ekologisin. Alueen asukkaat tarpeineen on otettava kannanhallinnassa huomioon ja yhtäläillä puututtava tehokkaasti susien laittomaan tappamiseen.

Luonnoksessa esitetyt toimenpiteet suden sietämisen edistämiseksi ovat kannatettavia ja hyvin perusteltuja. Tutkimuksen ja koulutuksen lisäksi myös kansalaisille keskeisiä toimenpiteitä tulee erityisesti painottaa, eli viestintää, avointa vuorovaikutusta ja asianmukaista vahinkojen korvaamista.

Suden kannanhoidollisen metsästyksen tulevat suuntaviivat ja ylipäätään sen mahdollisuus tullaan linjaamaan syksyn 2019 kuluessa Euroopan unionin ennakkoratkaisulla. Mikäli kannanhoidollinen metsästys tulee olemaan mahdollista, katsoo maakuntahallitus sen yhdeksi hyväksyttäväksi keinoksi susikannan hoitoon ja suden sietämisen edistämiseen. Olettaen, että kannanhoidollinen metsästys voidaan kohdentaa oikeisiin yksilöihin (ei alfayksilöt) eikä se vaaranna pienintä elinvoimaista populaatiokokoa.

Rajat ylittävä yhteistyö on luonnoksen perusteella toimivaa Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä, mutta yhteistyötä Venäjän kanssa on tiivistettävä. Tämä on kannatettavaa, sillä Suomen ja Venäjän rajalla liik-

kuu ns. rajalaumojia, joilla on merkitystä niin Suomen susikannan kokoon kuin myös koko Fennoskandian susikannan geneettiseen monimuotoisuuteen.

Etelä-Karjalan maakuntahallitus näkee myönteisenä kehityksen, jossa Suomen susikanta on jakautunut entistä tasaisemmin itäisen ja läntisen Suomen välillä. Tämä parantaa sosiaalista sietokykyä sutta kohtaan, mutta on tärkeää myös susikannan geneettiselle monimuotoisuudelle. Idästä länteen jakautuva Suomen susikanta yhdistää Skandinavian ja Venäjän susikantoja mahdollistaen geenivirran näiden alueiden välillä. Susikannan hoidossa on siis jatkossakin pyrittävä tilanteeseen, jossa sudet ovat jakautuneet tasaisesti läpi maan.

Päätös:

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Lappeenrannassa 29.8.2019

Olli Seppänen
Hallinto- ja kehittämisjohtaja